

ligger deri. Jeg vil idag stemme imod § 9, og, hvis vi komme til en Afstemning om hele Loven, saa vil jeg stemme imod den, og jeg føler da en Trang til at retfærdiggjøre denne Stemmegivning, saameget mere, som der paa en Maade jeg ikke gjorde Krav paa, er lagt Vægt paa Dtringer af mig ved foregaaende Leiligheder med Hensyn til Fæsteforholdene. Jeg vil blot henvise til den sidste Anledning, hvorved jeg kom til at høre mig derom; det var under Forhandlingen af et her af Folkethingets manden for Holbek Amts 2den Valgfreds (Tscherning) indbragt Forslag; jeg har der bestemt sagt, at jeg ansaae Fæsteforholdet for et Forhold, der burde forsvinde, og jeg troer fremdeles, at det bør og skal forsvinde. Vi skulle overlade en heel Deel i denne Henseende til Frivillighed, men vi maae ogsaa, hvis dette Resultat ikke tilveiebringes ved den, selv see at fremme det. Jeg troer heller ikke, at man skal vente saameget længe dermed; jeg veed ikke, naar der fremkommer en Lov, som jeg i det Hele kan slutte mig til; men, naar der kommer en saadan, vil jeg slet ikke reise Bestemmeligheds spørgsmål for at hindre Loven; jeg vil gaae ind paa den, saafremt jeg kan give den mit Bifald og den virkelig kan føres igennem. Jeg troer, at der er Grund til at skride ind for den lovgivende Magt, for at faae Fæsteforholdet bragt til Afkæffelse, fordi, som jeg allerede før har udtalt, Fæsteforholdet virker forstyrrende, hæmmende og forbittrende ind paa vor indre Udvikling, og specielt ogsaa, fordi det besværliggjør vor Lovgivningsvirksomhed. Det er kommet i den Skikkelse, at Lovgivningen ikke nu ret kan tage fat paa det, ikke blot fordi dets Forudsætninger og den hele Tilstand, hvormed det hængte sammen, er forsvunden men ogsaa fordi Lovgivningsmagten ikke veed, om den skal betragte det som et varigt Forhold, eller som et, der blot skal ordnes for at forsvinde. Herom maa man da først tage Bestemmelse; men, kommer man da til det Resultat, at vi ikke længere kunne beskæftige os med at uddanne Forholdet og rette derpaa, troer jeg ikke, at man skal vedtage en Lov, der skal gjøre Ende paa Fæsteforholdet, med en saadan Forventning om at fremkalde dets Afkæffelse ad frivillig Bei,

at Loven aldrig skulde komme til Anvendelse. Jeg troer, at vi maae stille os det for Die, at der kan hos Enkelte paa begge Sider være en saadan Brangvillighed eller saadan Uklarhed i Ansuelserne, at der maae gribes ind, for ogsaa i dette Tilfælde at tilveiebringe det endelige Resultat, som i Hovedsagen maaffee er frembragt ad den frivillige Bei. Det er da i min Mening rigtigt, at den Lov, som man giver — eller stemmer for, som om den skulde gives —, at det er en Lov, der ikke blot er beregnet paa ligesom ved Trudsel at fremkalde Frivillighed, en Frivillighed, der maaffee fremkom deraf, at man frygtede Lovens Ubestemthed og Uklarhed. Jeg troer, at vi maae see at faae en Lov, som vi virkelig have den Tilid til, at den kan anvendes, og som er af den Bestaaffenhed, at den tillige bliver given ligesom en Anvisning for den frivillige Virksomhed, at de frivillige Dvereenskomster nogenslunde kunne slutte sig til den i Loven antydede Bei. Jeg er altsaa for Fæstefløsnings Fremme ved Lov; men jeg troer, at det nuværende Udkast har valgt en urigtig Bei, og jeg ønsker at undgaae et Skin af og en Bebreidelse for, at jeg modsætter mig den anviste Bei, fordi jeg ikke vil Sagen i sig selv (Hør!). Det er en uberettiget Bebreidelse allerede af den Grund, at under Forsøget paa at klare dette Forhold er dette egentlig først det andet Hovedforslag, medens det første Hovedforslag var antydet af den nu fungerende Indenrigsminister. Det af ham antydede Forslag er ikke kommet under den lovgivende Magts Forhandling, og der kan altsaa ikke være nogen Ret til at sige, at de, der just ikke ville gaae ind paa den i dette Forslag antydede Bei, som jeg vil kalde Taxationsveien, ikke ville Sagen selv. Dertil er virkelig Forsøgene ikke giorte fuldstændigt nok. Hvorvidt et andet System har været under Behandling i Udvalget, det veed jeg ikke, men dog skulde jeg af fremkomne Dtringer troe, at Udvalget omtrent har sagt sig selv: ja, vi ville forsøge at betræde den her antydede Bei og jævne den saavidt muligt, uden just at forbyde os i Undersøgelse af, om der ikke maaffee kunde og burde vælges en ganske anden. De Indvendinger, jeg væsentligt har imod Loven, knytte sig, som jeg allerede antydede, til Taxa-